

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 8 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plačila in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 5. februarja 1943-XXI

Cena posamezni številki 0'80

Trgovski list — tudi glasilo gostilničarjev

Sindikata gostinskih obratov v Ljubljani je v svoji zadnji okrožnici z dne 28. januarja objavil naslednji sklep:

Uprava Sindikata gostinskih obratov v Ljubljani je soglasno sprejela predlog predsedstva Združenja trgovcev, da je »Trgovski list« skupno glasilo vseh trgovcev in gostilničarjev Ljubljanske pokrajine. Ker je »Gostilničarski vestnik« prenehal in ker vedno ni mogoče objavljati raznih nujnih pojasnil z okrožnicami, bo v bodoče uprava Sindikata objavljala vse nujne objave v posebni rubriki »Trgovskega lista«.

Prosimo vse gg. gostilničarje, da se v njih lastnem interesu takoj naroče na »Trgovski list«.

K tej objavi Sindikata gostinskih obratov sporočamo, da smo z današnjim dnevom začeli pošiljati »Trgovski list« vsem ljubljanskim gostilničarjem. Vse prosimo, da se oklenejo »Trgovskega lista« kot svojega novega glasila. »Trgovski list« pa bo z vsemi silami varoval njih interese ter jih obveščal o vseh za njih stan važnih vprašanjih.

Prodajne cene nehranljivih produktov za priključena ozemlja

Pokrajinski korporacijski svet razglasa:

Ministrstvo korporacij sporoča z okrožnico P 611 z dne 13. t. m., kakor sledi:

»Po zaslišanju pravosodnega ministrstva pojasnjuje in določa podpisano ministrstvo, da se prodaje blaga, ki je namenjeno v pokrajino priključene kraljevini, v materiji ureditve cen ne morejo smatrati kot prodaje za izvoz.

Zato se producenti in trgovci, ki prodajajo nehranljive produkte v Ljubljansko pokrajino, v ozemlja priključena pokrajini Fiume in v ozemlja, ki tvorijo pokrajino Zara, Spalato in Cattaro, dolžni, da se drže cen, ki ne presegajo maksimalnih cen, določenih za zadevne prometne faze pri prodajah v kraljevini.

Analogno dolžnost imajo tisti, ki prodajajo nehranljive produkte v italijanska ozemlja v Egejskem morju in v Libiji.

Proti kršiteljem tega ukrepa se bodo uporabile kazni, ki so predvidene v zakonu z dne 8. julija 1941-XIX št. 645.«

Dobava ledu gostinskim obratom

Mestno poglavarstvo v Ljubljani je poslalo Sindikatu gostinskih obratov odločbo, s katero dovoljuje Pivovarni Union pridobivanje ledu iz kmisijsko odobrenih barijev, ki jih napajata potoka Pržane in Mostec. Istočasno prepoveduje mestno poglavarstvo uporabljanje tega ledu v druge kakor industrijske svrhe, t. j. le za polnjenje ledenic, pivovarne in sličnih obratov. Niti Ledarska zadruga v Dravljah, niti pivovarna Union ne smeta, tudi brezplačno ne, oddajati ledu, dobavljenega iz omenjenih barijev, gostilnam, obratovalnicam z živili in privatnikom. Led nikakor ne sme priti v stik z živili. Nadzorstvo nad ravnanjem z ledom bo izvajalo mestno poglavarstvo.

Vojna in zunanja trgovina

V sedanjem času je posebno zanimivo primerjati statistične podatke o zunanji trgovini držav, ki so v boju, ker se v teh številkah zrcalijo gospodarski in finančni problemi, ki so nastali za vojujoče se države. Iz statističnih podatkov Banke za mednarodna plačila se jasno vidi, kako močno so se okrepili zaradi vojne trgovinski odnosi sli med osnimi državami in njih evropskim zavezniki. Za vsakogar, ki zna iz statistik brati nekaj več ko samo suhe številke, sledi iz tega, da nastaja evropski gospodarski blok kot posledica zmaga osnih sil in da že dolgo ne pomeni samo teoretično formulo gospodarstvenikov.

Statistike se končujejo seveda za leto 1941. in že za to leto se vidi, da so se medsebojni gospodarski odnosi evropskih držav v mnogo večji meri povečali kakor pa odnosi anglosaških držav. Jasno je, da se bo ta razvoj v l. 1942. še mnogo bolj stopnjeval, ker so se šele v tem letu pokazali učinki poostrene podmorniške blokade ter zračnih sil Osi, posebno pa tudi zaradi vstopa Japonske v vojno. Da pa se bo to moglo videti tudi v številkah, bomo morali pač počakati še eno leto.

Kot posebno jasn dokaz večje intenzivnosti gospodarskih odnosov evropskih držav med seboj, naj bo poudarjena sprememba strukture nemške zunanje trgovine. Še v letu 1939. je šlo 40% vsega nemškega izvoza v čezmorske dežele in v uvozi statistiki nemške države so bile čezmorske države udeležene s 50 odstotki. Kako zelo se je spremenila nemška zunanja trgovina, kaže posebno primerjava med nemško zunanjo trgovino v letu 1938. (kot zadnjem normalnem letu) in v l. 1941.

Odstotno je bila udeležba Nemčije v zunanji trgovini

	1938	1941
Bolgarske	59	80
Danske	22	80
Finske	17	55
Italije	23	50
Norveške	17	63
Nizozemske	19	62
Romunije	31	65
Švedske	21	48
Madžarske	29	59

Od vseh evropskih držav izkazuje samo Turčija in Španija nazadovanje nemškega deleža v njeni zunanji trgovini v primerj z normalnim letom 1938.

Iz istega vira so tudi številke o razvoju gospodarskih odnosov med obema zaveznikiškima anglosaškima državama. Čeprav se naravno tudi tu opaža stopnjevanje po vrednosti obsega medsebojnih dobav, se vendar jasno vidi, da se je intenzivnost gospodarskih odnosov anglosaških držav mnogo manj povečala kakor pa medsebojni odnosi evropskih držav. Primerjava dobav anglosaških držav v l. 1939. in 1941. pa tudi zato ni čisto pravilna, ker so se cene v teh deželah od leta 1939 povečale za približno 55 odstotkov in se je obseg medsebojnih dobav po količini mnogo manj dvignil, kakor pa kažejo številke o vrednosti teh dobav. K spodaj navedenim številkam pa je treba še pripomniti, da veljajo podatki za l. 1941. samo za prvih 9 mesecev in so morale za zadnje tri mesece šte-

vilke izračunati s podstavko, da je bila trgovina vedno enaka.

V milijonih dolarjev so znašali izvozi Združenih držav Sev. Amerike

	1939	1940	1941
v Veliko Britanijo	371	1024	873
v ostale dežele britanskega imperija	532	1079	959
skupaj	903	2103	1832

Združene države Sev. Amerike pa so uvozile blaga v milijonih dolarjev

	1939	1940	1941
iz Velike Britanije	105	121	126
iz drugih dežel britanskega imperija	465	702	1226
skupaj	570	823	1352

Dejstvo, da Združene države mnogo več dobavljajo blaga v Vel. Britanijo in britanske dežele, kakor pa odtod dobivajo, je bilo pričakovati. Zelo zanimivo pa je to, da je v l. 1941. kljub dvigu cen

tudi čisto po vrednosti padel ameriški izvoz v Vel. Britanijo. To nazadovanje je pač najbolj jasn dokaz o učinkovitosti poostrene blokade osnih sil.

Kakor sledi iz nadaljnjih statističnih podatkov Banke za mednarodna plačila so si mogle ustvariti Združene države Sev. Amerike nadomestilo za zmanjšani izvoz v večjih dobavah Latinski Ameriki in Oceaniji. Poudariti pa moramo, da so to podatki samo za 1941, dočim je gotovo, da sta vstop Japonske v vojno in poostrena blokada osi zunanjo trgovino anglosaških držav v letu 1942. občutno zmanjšala.

Ta primerjava medsebojnih gospodarskih odnosov obeh velikih državnih skupin kaže, da so osne države tudi v gospodarskem pogledu v prednosti in da morejo z vsem mirom pričakovati nadaljnje dogodke. (»L'Europa S/O«)

Italijanska obrt in izvoz

Milanski list »L'Europa S/O« piše pod gornjim naslovom:

V zadnjem času so bile naložene italijanskemu obrtu razne omejitve ter so se zaradi tega oglasili glasovi, ki so trdili, da so bile s tem težje gospodarski veji odvzete njene najboljše razvojne možnosti. Našli so se celo črnogledi, ki so videli v teh ukrepih sicer počasno toda gotovo propadanje posebno v prejšnjih časih v tujini zelo cenjenega obrta.

Razvoj pa je postavil te preroke temeljito na laž. Italijanski obrt nemoteno nadaljuje svojo veliko nalogo in, kakor se je svoje dni postavil v veliki bitki za avtar-kijo v prvo črto, tako je sedaj dal vso svojo silo in svoje velike izkušnje potrebam vojske v celoti na razpolago. Danes v zavesti svoje zmagovite bodočnosti zasleduje že možnosti, ki se mu odpirajo na daljnem horizontu.

Vojno gospodarstvo nikakor ne zapostavlja važnosti izvoznih problemov, v neki meri pripisuje važnosti izvoza celo večji pomen, ker nam daje izvoz sredstva za plačilo tudi v vojni nujno potrebnih uvoznih predmetov. Moramo zato tudi sedaj misliti na to, da ustvarjamo predmete, ki jih je pripravljeno inozemstvo sprejemati kot protivrednost za nam dobavljene važne uvozne predmete.

Italija ni bila nikdar bogata na surovinah in izvoz cvetlic, sočivja, poljskih pridelkov in svile ter južnega sadja so dajali od nekdaj velike dohodke državi blagajni. Drugi nekoč priljubljeni izvozni predmeti kakor volneni in bombažni izdelki so se morali sedaj prehodno črtati iz seznama izvoznih predmetov zaradi pomanjkanja potrebnih uvoznih surovin. Še naprej pa ostajajo izvozu številni okrasni in umetni predmeti, ki jih je ustvarila spretnost naših obrtnikov in za katere je naš v antični lepotni in umetnostni tradiciji vzgojeni obrt sposoben ko nihče drug.

Pa še iz enega drugega razloga je ohranitev našega izvoza silno važna: Gre vendar pri tem za obnove normalnih gospodarskih odnosov in za pravočasno vključitev v novi gospodarski red.

V prvi vrsti je bilo potrebno, da je naš obrt znan v najširših tu-

jih krogih, k čemur je prej mnogo pripomoglo inozemsko potujoče občinstvo. S številnimi razstavami so se pokazali izdelki italijanskega rokodelstva tuji publikli. Italijanska rokodelska razstava v Berlinu, in mnoge druge razstave, na zadnje ona v Locarnu, so služile temu namenu. Drugi načrti, ki se deloma že pripravljajo deloma pa se še proučujejo, so prodajna razstava v Zagrebu in podobna v Sofiji, ev. pa tudi v Madridu. V Budapešti se je otvorila prodajalnica italijanskih rokodelskih izdelkov, za katere se kaže rastoče zanimanje. Na ta način se je posrečilo vzbuditi v tujini zanimanje in navdušenje za naše delo ter je bil s tem dosežen eden glavnih pogojev za dober razvoj te gospodarske panoge v povojni dobi.

Panoga, za katero vlada posebno zanimanje tujine, je keramika. Doma veljajo iz vojnogospodarskih vzrokov nekatere omejitve, za izvoz pa ni nikakih omejitev niti glede kakovosti niti glede bogastva vzorcev, tem manj ker se tu-jina večinoma najbolj zanima za visokoyredne izdelke.

Pa tudi za druge panoge obrta so takojšnje in pomembne možnosti za izvoz, tako n. pr. za brušeno in pihano steklo, za slamate izdelke, za rezbarije iz alabastra, za kovinske izdelke za okras, za ornamente itd. Poleg tradicionalnih izdelkov se pojavljajo tudi čisto novovrstne ustvaritve, ki nam morejo priložiti nove trge.

Samo po sebi se razume, da zahteva dobro organizirana akcija za razvoj te izvozne panoge do najmanjše podrobnosti premišljen načrt. Ni treba samo dvigniti kakovost rokodelskega ustvarjanja in dobro izkoristiti želje tujine, temveč treba je tudi doseči, da se naši izdelki dobro prilagodijo tujim željam in tujemu okusu, pri tem pa se vendarle ohrani tradicionalna posebnost. Poleg tega se mora postaviti izvozna delavnost na skupno podlago, ker se je izkazalo, da izgublja iniciativa posameznika v boju z mednarodno konkurenco vedno bolj tla.

Drug važen problem je finansiranje izvoza. V večini odjemnih trgov obstoječe plačilne omejitve in v izvrševanjem izvoznih in uvoznih predpisov zvezane formalnosti

povzročajo zakasnitev plačila za prodano blago. Te zakasnitve večinoma rokodelcev ne more prenesti, ker bi s tem izgubili sredstva za nadaljevanje svojega posla. Zveza rokodelcev je zato izjavila svojo pripravljenost dati svojim članom predjume na izvozne blago ter jim plača 60% vrednosti blaga, kakor hitro to mine mejo. Kako važen je ta ukrep kaže obseg, v katerem se poslužujejo obrtniki teh predjumov. Tako je bilo samo v l. 1941. vloženih prošelj za 1.963.778 lir teh predjumov.

Pri presoji rokodelskega izvoza sta posebno dve stvari važni. Velika gospodarska vrednost tega izvoza je v tem, da je duhovno in ročno delo pri ceni končnega izdelka mnogo večje kakor pri industrijskih izdelkih. Nadalje pa si tudi odločujoči organi rokodelskega stanu prizadevajo v dalekovidnem spoznanju pomembnosti tega izvoza, da bi se italijanski obrt s čim večjim uspehom uveljavil na mednarodnem trgu.

Tako se danes vse pripravlja in vse stori, da si bo mogel italijanski obrt po zmagovito končani vojni ustvariti varno bodočnost.

Prijava zalag alkoholnih dišav

Po naredbi Visokega komisarja, objavljeni v »Službenem listu« z dne 26. dec. 1942-XXI, št. 234/103 so proizvajalci dolžni, da Pokrajinskemu svetu prijavijo zaloge alkoholnih dišav z dnem 15. januarja t. l. Ker teh prijav še niso predložili vsi prizadeti, se opozarjajo, da to nemudoma store, in sicer tudi v primeru, da bi bila prijava negativna. Proti tistim, ki prijav ne bodo predložili, se bo postopalo po zakonu.

Opozorilo davčne uprave

Davčna uprava za mesto v Ljubljani ponovno opozarja vse davkoplačevalce, da je edino pravičen in veljaven način plačevanja davkov po poštnih položnicah ozir. neposredno pri blagajni davčne uprave. Nedopustno pa je plačevanje davkov v roke davčnih izvrševalcev.

Portugalska si zgradi lastno tovarno za šivalne stroje

Portugalsko gospodarsko ministrstvo je dalo neki tovarni pravico ustanoviti tovarno za šivalne stroje. Koncesija je bila zaenkrat izdana za 8 let, more pa se podaljšati na 10 let. Kapital nove tovarne je izključno portugalski. Tovarna mora izdelati na leto najmanj 5000 šivalnih strojev. Vse dele šivalnega stroja mora tovarna sama izdelati, le igle in podobne posebne dele, ki se izdelujejo v specialnih tovarnah, sme nova tovarna uvoziti iz inozemstva. Portugalska vlada bo novo tovarno ščitila pred dumpingom iz inozemstva in tudi ne bo dovolila pretirano velik uvoz šivalnih strojev iz tujine, dokler se nova tovarna gradi. Nova tovarna se ustanovi v S. Joa dea Madeira in bo v 24 mesecih začela obratovati.

Gg. gostilničarjem, ki smo jim z današnjim dnevom začeli pošiljati »Trgovski list«, smo priložili poštne položnice ter jih prosimo, da se jih poslužijo in nam nakažejo naročnino.

Uprava »Trg. lista«.

Nova klasifikacija lesa

Ministrstvo za korporacije je z uredbo od 12. jan. t. l. določilo novo klasifikacijo lesa in nove cene s posebnim ozirom na vrste smolnatega, zlasti pa jelkovega lesa. Za uspešnejše nadzorstvo nad temi maksimalnimi cenami v zvezi z novo klasifikacijo je isto ministrstvo izdalo odredbo, po kateri morajo odslej vsi oni, ki proizvajajo imenovani les, zaznamovati vsako desko s pečatom lastne tvrdke in zabeležiti nanjo klasifikacijo v smislu omenjene uredbe. Če pa to iz katerega koli vzroka ne bi bilo možno, potem je treba to označiti na krajih desk z nezbrisljivim črnilom. Ves les mora biti pred prodajo sortiran in klasificiran, da se zavarujejo koristi konsumentov. Tako bo v bodoče izključeno, da bi bil slabši les klasificiran kot boljši, kar se je doslej večasi dogajalo.

Iz italijanskega gospodarstva

Med italijansko in nemško vlado je bil podpisan dogovor o povrnitvi vojnih škod. Po tem dogovoru bosta obe državi povrnili škodo državljanom druge države po istih kriterijih kakor lastnim državljanom.

Korporacijski minister je določil, kakor poroča agencija Agit, da se prodajalcem pohištva v mejah stare Italije dovoli skrajni rok za sestavo inventarja ter uvedbo prejemnega in oddajnega vpisnika do konca meseca.

Da se zviša industrijska proizvodnja, ki je v zvezi z vojnimi potrebami, in da se zagotovi čim bolj racionalna uporaba ročnega dela, je odredil korporacijski minister v sporazumu s podjetnikom za vojno proizvodnjo, da od 31. marca dalje ne sme znašati delovni teden v vseh industrijskih področjih manj ko 48 delovnih ur.

Italijanska proizvodnja iz premogovnih derivatov, zraka in vode proizvedenega umetnega tkiva »nylon« je sedaj že tako napredovala, da pridejo v kratkem prvi nylon-fabrikati v trgovino. To tkivo prekaša naravno svilo v marsikaterem oziru. Je zlasti zelo odporno proti vlažnosti in mokroti ter se more kljub večji trpežnosti bolj fino tkati. Zaenkrat se bodo iz nylona proizvajale le najbolj fine vrste. Zlasti se bo uporabljalo novo tkivo za izdelovanje padal in sukanca za kirurške namene.

Povečala se bo zaposlitev ženskih delovnih moči, zlasti v onih službah, kjer morejo ženske popolnoma nadomestiti moške. Tako se bodo nadomestili z ženskimi močmi prodajalci vstopnic v gledališčih, sprevedniki v javnih prevoznih službah, osebje v gostinskih obratih, osebje v trgovinah z modnim blagom itd. Izkušnje v južni Italiji so pokazale, da morejo ženske zelo uspešno nadomestiti moške. Zlasti v fini mehaniki so se ženske izkazale. Od 1. marca bodo morale ženske nadomestiti moške v vseh lažjih delih v gostinskih obratih.

Proizvodnja zapredkov se je v Italiji lani kvalitativno zboljšala ter so se zato tudi zboljšale cene zapredkov. V pokrajini Udine so bili doseženi pri kilogramu zapredkov dobički v višini 33 lir. Pri prodaji posušenih zapredkov je bila najvišja dosežena cena, kakor poroča agencija Agit, v Udine 87.50 lire za kg, v Forliju pa celo cena 95 lir za kg.

V Dalmaciji živi od ribolova 32 tisoč ribičev. Da se še bolj pospeši ribolov, je bilo lani razdeljenih za 1.200.000 lir nagrad za gradnjo ribiških motornih ladij. Komisariat za pospeševanje ribištva v Dalmaciji pa je še posebej dal 750.000 lir.

V Rimu se je ustanovila delniška družba, ki bo izkoriščala šoto ter s suho destilacijo izdelovala koks. Ta koks se bo uporabljal v plinskih generatorjih za pogon motorjev.

Predpisi za pobijanje kršitev finančnih zakonov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal, smatrajoč za potrebno in nujno, da se omilijo kazni po veljajočih finančnih zakonih bivše jugoslovanske vlade in izdati določbe, ki bolje ustrezajo pravno-pravnim načelom italijanskega davčnega sistema, naredbo, ki v glavnem določa:

Clen 1. — V Ljubljanski pokrajini se vse določbe posebnega ali splošnega značaja po predpisih bivše jugoslovanske vlade za pobijanje kršitev finančnih zakonov razveljavljajo in se predpisujejo zadevne kazenske določbe s to naredbo.

Clen 2. določa, da so pristojni za ugotavljanje kršitev določb finančnih zakonov funkcionarji in organi finančne uprave, davčne policije in finančne straže.

Clen 3. — Kršitve finančnih predpisov so dveh vrst:

- a) kršitve, ki se kaznujejo s povišano davščino ali z globo;
- b) kršitve, ki se kaznujejo s prestopnino ali pregrešnino.

Kršitve prve vrste so take, ki ne ustanavljajo kaznivega dejanja in je zadevna kazen:

1. povišana davščina, kadar je po zakonu določena s stalnim zneskom, ustrežajočim znesku davščine ali pa njenemu ulomku ali mnogokratniku.

Povišana davščina se odmerja in pobira hkrati z davščino, na katero se nanaša;

2. globa, kadar nastane za kršitelja obveznost, da plača neko vsoto v prid proračuna Visokega komisariata med najnižjo in najvišjo postavko, ki se ne da zamenjati s kaznijo na prostosti.

Obveznost plačanja bodisi povišane davščine ali pa globe je upravnega značaja.

Pri odmeri globe je treba upoštevati težo kršitve in osebne razmere kršitelja, njegove prejšnje finančne in sodne kazni ter vobče njegovo vedenje.

Kršitve druge vrste, za katere je določena kazen prestopnine oziroma pregrešnine, so:

1. prestopki, če je za dejanje določena denarna kazen »prestopnine« finančno-sodnega značaja, ki se da zamenjati z zaporo ustrežajočo kaznijo na prostosti;

2. pregreški, če je določena za dejanje denarna kazen »pregrešnine« sama ali združena s kaznijo na prostosti, ustrežajočo strogemu zaporu.

Vendar kršitve, za katere je določena kazen prestopnine, ki ne presega dveh sto lir, ali kazen pregrešnine, ki ne presega sto lir, niso kazniva dejanja in velja kazen zanje kot povišana davščina oziroma globa po prednji opredelitvi.

Clen 4. — Za prestopke se štejejo:

1. kršitve, za katere je določena kazen pregrešnine, ki ne presega pet sto lir, nevarno določbam prednjega člena;

2. kršitve, za katere je določena kazen pregrešnine brez določitve zneska.

Prestopki iz št. 2 se kaznujejo s kaznijo prestopnine do pet sto lir. V isti meri se kaznujejo kršitve, za katere je določena kazen prestopnine brez določitve zneska.

Clen 5. določa, da se za vsako kršitev izreče zadevna kazen, vendar se lahko za več kršitev izreče le ena kazen.

Clen 6. določa, da se ob plačilni nezmožnosti prestopnine ali pregrešnine lahko izreče kazen na prostosti.

Po členu 7. je dovoljeno kršitelju, da plača v 15 dneh od priobčitve ugotovitvenega zapisnika poleg davščine tudi še vsoto enako šestini najvišje postavke globe. S plačilom ugasne obveznost glede globe zaradi kršitve.

Clen 8. daje krivcu pravico, da zaprosi za opustitveni postopka. Vložiti se pa mora, preden je kazen-

ski odlok izvršen, če so pa bili vloženi ugovori, preden je upravno sodišče izreklo svojo odločbo. Taka prošnja pa se more tudi zavrniti.

Clen 9. — Glede navadnih carinskih tihotapstev, ki se kaznujejo s samo kaznijo prestopnine ali pregrešnine in s plačilom kazenskega zneska v kakršnem koli razmerju z davščino, carinska uprava lahko po opredelitvi besedila dovoli krivcu, da plača poleg dolžne davščine vsoto ne manjšo od dvakratnega in ne večjo od desetkratnega zneska davščine.

V primerih tihotapstva je vselej odrediti zaplembo stvari.

Glede carinskih prestopkov, ki se kaznujejo z globo, ki ne presega pet tisoč lir ali s samo prestopnino, lahko carinska uprava v okviru pristojnosti svojih organov dovoli kršilcem, da poravnajo storjeno kršitev s tem, da jim odmeri plačilo davščine in še zneska, ki sme biti manjši od šestinke zgoraj navedene globe ali najvišje postavke z zakonom zagrožene prestopnine.

Tudi carinske prestopke, ki se kaznujejo s prestopnino, ki ne presega pet tisoč lir, glede katerih krivec ni ukoristil ali ni dosegel mirne poravnave po prednjem odstavku, in glede prestopkov, ki se kaznujejo s prestopnino, ki presega pet tisoč lir, se temu dovoljuje vložiti opustitveno prošnjo na način in v mejah, določenih s členom 8.

Clen 10. določa, kdo je pristojen za sojenje kaznivih dejanj. Clen 11. določa, kako se izrekajo obsodbe, člen 12. pa, kako se odločbe priobčujejo. Če se v 15 dneh od priobčitve ne vloži ugovor, postane odločba izvršna.

Clen 13. in 14. vsebujeta določbe o vlaganju ugovorov.

Clen 15. navaja, kdo je za odločanje o opustitveni prošnji pri-

stojen. Opustitvena prošnja mora biti opremljena s pobotnico o plačilu davščine ter položene varščine.

Po členu 16. ugasne s plačilom vsote, ki se plača za odločitev o opustitveni prošnji, kaznivo dejanje.

Clen 17. govori o kršitvi finančnih zakonov, ki ni kaznivo dejanje in za katero je določena globa. Za te kršitve se sestavi ugotoviteni zapisnik, na katerega vloži kršitelj v 15 dneh svoje pripombe. Nato se izreče odredba, proti kateri je dopustna v 30 dneh pritožba na upravno sodišče.

Pritožba ni dopustna zoper odredbe, ki se nanašajo na kršitve, za katere z zakonom določena globa ne presega najvišjega zneska pet tisoč lir.

Cleni 18.—20. govore o pritožbah in izvršbi odločb upravnega sodišča.

Po členu 21. in 22. zastara pravica do kazenskega pregona za prestopke po finančnih zakonih po 3 letih, pravica države do izterjave globe pa po 5 letih.

Po členu 23. se vsote pregrešnine, prestopnine ali globe ali izkupički zaplenjenih stvari po odbitku stroškov odkažejo ½ proračunu Vis. komisariata, ¼ odkritelem in ¼ nagradnemu skladu Visokega komisariata. Če presega vsota 10.000 lir, se ves presežek nakaže proračunu Visokega komisariata.

Po členu 24. morajo biti vse prošnje in zapisniki ter odločbe sestavljene v italijanskem in slovenskem jeziku.

Clen 25. določa, da sme izreči upravno sodišče, če ugotovi objestnost pritožbe, nadaljnjo nezakonsko globo od 100 do 2000 lir.

Vse kakršne koli določbe, ki nasprotujejo tej naredbi, katere stopi v veljavo dne 1. marca 1943-XXI, se razveljavljajo.

Švicarsko gospodarstvo

O razvoju švicarskega gospodarstva v lanskem letu objavlja »Südost-Echo« naslednji članek:

Ob začetku lanskega leta so izjavili nekateri švicarski državniki, da bo leto 1942. leto preizkušnje. Mislili so, da bo pomanjkanje surovin povzročilo nazadovanje zaposlitve in bali so se, da bo zunanja trgovina močnejše znižana in da se bo zaradi tega prehrana otežila. Nekateri so se celo bali, da bi mogli zaradi pomanjkanja hrane nastati socialni nemiri. Danes se more ugotoviti, da se nič od vsega tega ni zgodilo.

Švicarska podjetja so mogla z malimi izjemami ohraniti svojo staro zaposlenost. Kjer ni bilo zadosti surovin, so si podjetja pomagala z uvozom nadomestnih snovi ali pa skušala sama proizvajati potrebno blago. Zunanja naročila niso nazadovale in zato so morale tudi partnerice Švice ustreči švicarskim zahtevam. Malo bolj se je spremenil položaj v zunanji trgovini v vstopom Japonske v vojno in evropske države so postale središče švicarskega trgovinskega zanimanja. Zaradi izvozne prepovedi bombaža iz USA in zaradi nemožnosti uvoza bombaža iz angleških dežel, je bila Švica primorana gojiti bolj intenzivno trgovino z južnoameriškimi bombažnimi deželami. Istočasno pa je tudi povečala svojo proizvodnjo umetnih tkiv. Tudi volna se ni mogla več dobiti iz čezmorskih dežel in zato je morala Švica iskati to v donavskih državah in v Slovaški ter je v ta namen sklenila s temi državami tudi nove trgovinske pogodbe.

Nove industrije staničnine so že začele delovati. Švica je morala zaradi teh novih tovarn uvažati

vedno večje kontingente iz evropskih dežel. Nekateri panoge tekstilne industrije kakor n. pr. predilnice so morale svoje obratovanje močno omejiti, tudi do 60%. Pletilnice so mogle obratovati v starem obsegu, odjem pa so našle le doma. Po vrednosti se je izvoz povečal za 40%, deloma zaradi dviga cen, deloma pa zaradi zboljšane kakovosti blaga. Svila se je morala nadomestiti z umetno svilo, ki pa se po kakovosti vedno boljša. Iz bilanc raznih podjetij se razločno vidi, da sta proizvodnja in odjem zaradi večjega zasluga omogočila zvišanje dividend in rezerv. Poleg tega pa so se izvršile tudi številne investicije.

Polno zaposlena je bila v preteklem letu strojna industrija. Njena skladišča so se deloma napolnila zaradi zbirke starega blaga. Kontinentalni uvozi so bili mogoči le v zelo malem obsegu. Znatna so bila naročila lokomotiv in električnih strojev. Strojna industrija se je še nadalje pospeševala z vsem poudarkom. Za domače potrebe so se izdelovali zlasti tekstilni stroji, kmetijski stroji in pa orodje. Težavna je bila oskrba z lahkimi kovinami in nekateri obratniki so morali omejiti svoje obratovanje. Industrija avtomobilov je trpela tudi zaradi pomanjkanja kavčuka. Mnoga podjetja so si pomagala z raznimi nadomestnimi kovinami. Brezpogovornost ni nastopila. Urarska industrija je mogla kljub izpadku azijskega trga vzdržati obratovanje na stari višini, izvoz kvalitetnih ur pa celo povečati.

Industrija kuriv je zaradi uvoznih omejitev še nadalje trpela in posledice so se pokazale tudi pri drugih industrijah. Zgraditev no-

vih električnih vodnih central, povečanje lastne premogovne proizvodnje in večje sečnje pa so obvarovale potrošnike pred težjimi posledicami. Tudi v bodoče računajo s povečano električno proizvodnjo in močnejšim pridobivanjem premoga.

Oskrba z živili se je z racioniranjem in kontingentiranjem zadovoljivo izvedla. To je tudi zaslu-ga povečane kmetijske proizvodnje. Živilske industrije so delovale dobro, kakor kažejo njih bilance. Zanimivo je, da se je mogla čokoladna industrija še lani zadovoljivo oskrbeti s surovim kakavom. Niso potrebne nikake nadaljnje omejitve ter se je mogla domača potrošnja čokolade celo povečati. To je najbrže posledica racioniranja potrošnje sladkorja in nekaterih drugih živil. Čokolada se je podražila, za nekatere izdelke celo za 100 in tudi 200 odstotkov.

Število tujih turistov se je v primeri z letom 1939. le neznatno znižalo. Tujih turistov je bilo manj, zato pa je naraslo število domačih. Izdali so se razni ukrepi in dovolile razne olajšave, da se je povečalo število domačih turistov in na ta način se je posrečilo število nočnih zvišati v letu 1941. od 10 na 11 milijonov, v letu 1942. pa skoraj na 13 milijonov, da bo to število zaostajalo samo za 2 do 3 milijone za onim v mirnih letih. Seveda pa izdatki domačih turistov niso tako visoki, kakor so bili izdatki tujih.

Iz vsega se vidi, da je Švica primeroma zelo dobro prenesla vse vojne težave in da se je znala obvarovati pred najtežjimi posledicami.

Koncentracija denarništva v češko-Moravski

Koncentracija denarništva v Češko-Moravski je napredovala tudi v l. 1942. Število bank se je 1. januarja 1943 znižalo od 19 bank s 191 podružnicami na 15 bank s 159 podružnicami. Število zasebnih bankirjev znaša 110. Število hranilnic se je v l. 1942 znižalo od 173 na 171, število njih podružnic pa od 166 na 146. Število kmetijskih okrajnih posojilnic je padlo od 128 na 124, njih podružnic pa od 107 na 92. Moravske kontribucijske predjemne blaginje so se večinoma spojile z raznimi hranilnicami, da je od vseh 252 ostalo samo še pet. Od 882 splošnih združnih hranilnic se je 153 fuzioniralo z drugimi zavodi ali pa je likvidiralo. 729 teh združenj je ohranilo svojo samostojnost. Število rafajzenk se je zaradi fuzij ali izvršenih likvidacij znižalo na 3134.

Sladkorno gospodarstvo Romunije

Navzlic povečani gojitvi sladkorne repe ni mogla Romunija doseči kriti vse svoje potrebe na sladkorju. Zato je morala Romunija tudi v normalnih časih sladkor uvažati iz tujine. Danes krije romunska proizvodnja približno 85 odstotkov lastne potrebe. Pri tem je treba upoštevati, da je potrošnja zaradi povečanega državnega ozemlja (na vzhodu) in narastka prebivalstva narasla. V l. 1935 je znašala potrošnja sladkorja v Romuniji približno 95.000 ton, v letu 1939 pa že 124.000 ton. V l. 1939 je morala Romunija uvoziti 2424 ton sladkorja, za katerega je plačala 14.4 milijona lejev. V kasnejših letih si je vlada zelo prizadevala, da bi povečala proizvodnjo sladkorja, zaradi zaporednih hudih zim pa niso imela ta prizadevanja pravega uspeha. Romunska vlada je zato ukinila prepoved uporabe saharina in drugih sladkih nadomestkov, zvišala pa je davke na te predmete. Sedaj pa koncentrira romunska vlada svoja prizadevanja za dvig sladkorne proizvodnje na tri točke: gojitev visoko odstotne sladkorne repe, čim bolj intenzivno gojitev sladkorne repe in znižanje proizvodnih stroškov.

Kako bo letos z vinom

Rimski listi pričajo, da izjavo iz R. svetnika Garoglia, komisarja Državnega urada za destilacijo višinskih snovi, po kateri se bo količina vina, določenega za letošnji konsum, dvignila na 35 milijonov hektolitrov. Od tega je 80% določenih za civilno prebivalstvo, 20% pa za državne potrebe in sicer 10% za vojaštvo, 10% pa za destilacijo.

Kakor poroča agencija Gea, bo do letos uradniki vojaških komisariatov pobirali vino predvsem v krajih, kjer imajo kakovostno vino, primerno za vojaštvo, drugi kraji pa bodo morali izročiti količino, ki je določena za destilacijo.

Novi red na vinogradniškem področju bo v izdatni meri izboljšal bodoče naloge Italije v okviru sedanjega položaja v evropskem gospodarstvu. Proizvodnja francoskega vina v domovini in v kolonijah v Afriki je znašala letno okoli 100 milijonov hl, toda zadnje leto je znašala komaj 35 milijonov hl. Tako bodo mogli letos v inozemstvu računati samo z italijanskim vinom.

Posestna delitev kmetijske zemlje na Hrvaškem

Pred kratkim so bili v Zagrebu objavljeni podatki o posestnem stanju zemlje na Hrvaškem. Po teh podatkih pripada največ zemlje malim in najmanjšim posestnikom. 796.832 malih posestnikov ima 2.55 milijona hektarjev zemlje. 91.63% vseh zemljiških hrvaških posestnikov je malih kmetov, vse kmetijske zemlje pa imajo ti le 63.04 odstotka. Srednjih kmetov, ki imajo od 10 do 50 ha zemlje, je na Hrvaškem 70.894 ali 8.15%, zemlje pa imajo ti 1.144.900 hektarjev ali 28.27%. Velikih posestnikov in veleposestnikov, ki imajo od 50 do 500 hektarjev, je 840 in ti imajo 352.124 hektarjev zemlje ali 8.69%. Samo na veleposestvih se obdeluje zemlja s stroji ter se v znatni meri uporabljajo tudi umetna gnojila. Na srednjih posestvih se uporabljajo stroji samo deloma. Mali kmetje pa bi potrebovali zelo veliko strojev in tudi umetnih gnojil, da bi se njihova proizvodnja dvignila.

Stanje slovaških kliringov

Po januarskem izkazu o stanju slovaških kliringov se je zvišal aktivni saldo Slovaške proti Italiji, Madžarski, Švici in Romuniji. Zaradi povečanega slovaškega izvoza se je zvišal slovaški aktivni saldo proti Italiji na 50 milijonov Ks. Proti Madžarski znaša sedaj slovaška terjatev 20 milijonov Ks. Kliringa terjatev Slovaške proti Švici se je zvišala na 40 milijonov Ks, proti Romuniji pa na 19 milijonov Ks. Pasivni saldo Hrvaške proti Slovaški znaša okoli 3 milijone Ks. Pričakovati pa je, da se bodo v prihodnjih mesecih ta aktivna salda Slovaške znižala, ker se bo povečal slovaški uvoz iz teh dežel.

Finančni položaj v Grčiji

Ob koncu lanskega oktobra so se pojavile v grških listih prve vesti o stabilizaciji gospodarskih in finančnih razmer v Grčiji, piše rimski list »Autarchia e Commercio« ter nadaljuje: Italija in Nemčija sta v prvi vrsti izdali zakon, po katerem so morale vse anonimne družbe povečati v letu 1942 svoje glavnice za 20% v korist državne uprave. V preteklosti je bila grška finančna politika v službi angleškega kapitalizma ter je imela v svoji oblasti važna trgovinska področja. Od marca 1940 je izkazovala grška Narodna banka visok porast obtoke, ki je znašal tedaj 10,6 milijard nasproti 3,5 v normalnih časih.

Podobni spekulativni pokreti se opazajo še danes na črni borzi. Če vzame, da je pariteta drahme

določena na 375 drahem za vsak šterling v zlatu, se beležijo danes transakcije od 170.000 do 800.000 drahem za zlati šterling. S prisilno pomnožitvijo glavnic anonimnih družb in s pritokom tega denarja

v državno banko se bo to stanje nedvomno zboljšalo za nekaj milijard. Stabilizacija gospodarskih razmer v Grčiji bo težka zadeva, kajti velik del dohodkov, ki jih je dajala grška trgovinska mornarica,

je popolnoma odpadel. Kljub temu pa je potrebno dobiti nove vire dohodkov za doseg proračunskega ravnovesja, in prav to je naloga italijanskih in nemških finančnih strokovnjakov.

Pregled bolgarskih državnih financ

V izpopolnitev svojega članka o bolgarskih državnih financah in bolgarskem gospodarstvu v »Trgovskem listu« z dne 22. januarja naj navedemo še naslednje podrobnosti iz ekspozice finančnega ministra Božilova, ki je vzbudilo v bolgarski javnosti veliko zanimanje. Minister Božilov vodi bolgarske državne finance že od leta 1938. dalje, prej pa je kot guverner Bolgarske narodne banke odločilno vplival na bolgarsko gospodarstvo. Je torej odličen poznavalec bolgarskega gospodarstva, zato zasluži njegova izvajanja tem večjo pažnjo.

Uvodoma svojega ekspozice je naglasil minister Božilov, da je smatrala bolgarska finančna politika od izbruha vojne kot svojo najvažnejšo nalogo zagotoviti narodni obrambi potrebna sredstva. Za vojsko je bilo določeno 1.1936. 24.6% vseh proračunskih izdatkov, l. 1942. pa so narasli ti izdatki na 46.4% vsega proračuna. V novem proračunu so ti izdatki znižani na 40.8%.

Finančna politika države sloni v zadnjih letih na naslednjih načelih: pospeševanje proizvodnje z vsemi razpoložljivimi sredstvi, pravilno razdeljevanje finančnih bremen in pobiranje vojnega dobičkarstva. Včasih je sicer težko zagrabiti s tihotapsko trgovino do-sežene dobičke, ker niso neposredne transakcije nikjer zapisane. Nadaljnja naloga njegove finančne politike sta obdačenje luksuznih predmetov in omejitev njih konsuma na najmanjšo mero. Zelo važna naloga je tudi boj proti inflacijski nevarnosti.

V vojni se ne more kriti finančna potreba države samo z davki, temveč si je treba pomagati tudi s posojili. Za narodno obrambo se je posrečilo zbrati z notranjimi posojili in z izdajo zakladnih bonov 10 milijard levov.

Glede gospodarskega položaja dežele je dejal minister Božilov, da je slaba žetev posebno zadela živinorej. Kmetstvo prebivalstvo zadržuje del svojih pridelkov, deloma zaradi lastne prehrane, deloma pa zato, da bi jih zamenjalo za druge predmete. Na domačo trgovino je vojna močno vplivala in v njej so se vgnezdili mnogi slučajni trgovci, ki so povzročili tudi v znatni meri dviganje cen.

Nato je minister govoril o obtoke bankovcev ter izjavil, da je povečanje obtoke povzročila vojna, da to povečanje ni nevarno niti nenaravno. Zlasti je naglasil, da nikakor ni povzročila državna finančna politika povečanje obtoke, ker so bili državni proračuni v zadnjih letih izravnani, oz. so izkazovali celo presežek. Z razpisom notranjih posojil, z izdajo zakladnih listov in drugimi ukrepi je celo država prispevala za pomajšanje obtoke.

Posebno zanimiva so bila izvajanja ministra o bolgarskem narodnem dohodku. Po njegovih podatkih je znašal ta l. 1938. približno 49 milijard levov, se zvišal 1939 na 59, l. 1940. na 68,

l. 1941. na 93, l. 1942. pa je najbrže dosegel 117 milijard levov. K temu pa je treba pripomniti, da so po uradnem indeksu narasle cene za 83% in je zato treba to pri presoji gornjih števil upoštevati. L. 1938. je šlo 17.2% vsega narodnega dohodka za davke, l. 1942. pa samo 16.4%. Obdačenje kmetijskega ljudstva, čigar dohodek se ceni na približno 80 milijard, je še vedno zelo majhno. Od direktnih davkov kmetijskega prebivalstva dobi država samo 250 milijonov levov. Glavno davčno breme je prevajeno na večje dohodke in ti so obdačeni progresivno. Fizične osebe plačajo do 90 odstotkov svojega dohodka, pravne pa do 85%.

Minister Božilov je nato govoril o varčevanju, ki mu je posebno pri srcu, ker je v direktni zvezi z oblikom bankovcev. Samo 14% vsega narodnega dohodka se danes na Bolgarskem prihrani, dočim se v drugih deželah prihrani mnogo več. Vlada si bo prizadevala dvigniti varčevanje.

Davčni sistem se ne bo v letu 1943. nič izpremenil. Posebno obdačenje Židov je dalo 1740 milijonov levov. Državne finance bodo tudi letos izravnane.

Ves proračun znaša 21.7 milijard. Po proračunu naj dajo neposredni davki 3.19, posredni pa 9.48 milijarde levov. Dohodki iz konfiskacij se cenijo na 220, od državnih monopolov na 500, državnih podjetij na 1108, od presežkov zaključenih proračunov 172, od prispevkov občin za učiteljstvo in zdravstvene ustanove 953, dohodki od raznih upravnih dohodkov pa na 4082 milijonov levov. Izredni dohodki so predvideni na 1510 milijonov levov. Ne transferirani zneski za tuje dolgove so izkazani v višini 331 milijonov levov.

Nato je finančni minister še navedel višino proračunov posameznih ministrstev. Med drugim je navedel, da je v proračunu za draginjske doklade državnih namensceev postavka 1112 milijonov levov.

Madžarski denarni zavodi v vojni

Na Dunaju je predaval o sodobnih problemih madžarskega denarništvu ravnatelj Združenja madžarskih bank in hranilnic dr. v. Kresz. V uvodu svojega predavanja je naglasil, da so se madžarski denarni zavodi razvijali drugič kakor v zapadni Evropi. Hranilnice na Madžarskem niso s prav redkimi izjemami občinski ali javni zavodi, temveč delniške družbe, ki opravljajo vse bančne posle. Če se torej govori o madžarskih bankah, se mora misliti tudi na madžarske hranilnice.

Sedaj v vojnem času imajo madžarski denarni zavodi dvojno nalogo. Predvsem morajo kriti kreditne potrebe države, poleg tega pa morajo dati potrebna sredstva produkcijskemu aparatu. Tej nalogi služijo madžarski zavodi že od l. 1938, ko je takratni madžarski ministrski predsednik Daranyi napovedal milijardni investicijski program, po katerem naj bi se oborožila madžarska vojska. Ta milijardni program se je kasneje znatno povečal ter so bile za njegovo izvedbo potrebne velike kreditne operacije države in zgraditi so se morale nove tovarne. Brez aktivnega sodelovanja denarnih zavodov pa se ta načrt ne bi mogel izvesti. Od napovedi investicijskega programa l. 1938. pa do konca leta 1942. je najela madžarska država na domačem trgu za 1932 milijonov pengö posojil. Od teh je bilo dolgoročnih 666 milijonov pengö, od katerih so prevzeli madžarski denarni zavodi 225 milijonov pengö. Nadalje so prevzeli 75% premijskega posojila

v višini 100 milijonov pengö. Kratkoročnih zakladnih bonov je bilo izdano skupno za 1055 milijonov pengö in denarni zavodi so od teh prevzeli za 840 milijonov. Poleg tega so dali denarni zavodi državi po tekočem računu 110 milijonov pengö. Pripomniti pa je treba, da je tudi država izpolnjevala svoje obveznosti ter odplačala 181 milijonov pengö svojega dolga, kar je njen kredit močno okrepilo.

A tudi produkcijskemu aparatu so dali madžarski denarni zavodi potrebna sredstva. Iz polletnih bilanc 11 največjih budimpeštanskih denarnih zavodov se vidi, da so bile hranilnice in banke kos vedno naraščajočim potrebam industrije, kmetijstva in trgovine. Menični portfeji 11 največjih zavodov so izkazovali 30. junija 1942. 933.4 milijona pengö (brez zakladnih bonov), postavka debitorjev pa 1171 milijonov pengö. Skupno so dali torej denarni zavodi gospodarstvu kratkoročnih posojil za 2111 milijonov pengö.

Vloge v denarnih zavodih so narasle od 1363 milijonov v letu 1937. na 1.836 milijonov v letu 1942. Narastek vlog ni bil tolikšen kakor dvig kreditnih potreb vojne gospodarstva. Zato so morali denarni zavodi poseči tudi po drugih kreditih, kar se jim je z aktivnim sodelovanjem Narodne banke tudi posrečilo.

Končno bi bilo še omeniti, da se je madžarskim denarnim zavodom posrečilo vključiti denarne zavode novih pokrajin v madžarski kreditni sistem.

omeniti zlasti bogata ležišča fosfora v pokrajini Gafsa. Glede izdatnosti zaostajajo ta ležišča samo za ameriškim in krijejo približno eno tretjino vse svetovne potrebe. Zelezne, cinkove in svinčene rude se nahajajo na severu dežele in pri Kel.

Od vseh gozdnatih tal Severne Afrike v izmeri 7.6 milijona ha odpade na Tunis 992.000 ha, na Alžir 2.910.000 in 3.730.000 na Maroko.

Iglaste drevja ima Tunis okoli 48.4%, listnatega pa 51.6%. Med iglavci prevladuje bor, ki raste na površini 405.000 ha (od 480.000 ha vse površine iglastega drevja). Kakovost tuniškega bora se nikakor ne more meriti s kakovostjo evropskega bora, vendar pa je med najvažnejšimi koristnimi drevesi dežel Atlasa.

Med listnatim drevjem zavzema prvo mesto plutasti hrast (Quercus suber L.), ki raste na površini 140.000 ha. Proizvodnja plutovine je eden najbolj značilnih gozdnih proizvodov Sredozemlja. Površine s plutovimi rastlinami pokrite zemlje se dele takole:

letna proizvodnja	hektarjev	ton
Portugalska	600.000	125.000
Španija	340.000	60.000
Italija	75.000	9.000
Francija in Korzika	150.000	11.000
ves evropski sektor	1.165.000	205.000

Severna Afrika pa računa z naslednjo proizvodnjo plutovine:

hektarjev	ton
Alžir	440.000 35.000
Maroko	300.000 5.000
Tunis	140.000 6.000
skupno	880.000 46.000

Iz teh števil se vidi, da bi mogla biti proizvodnja plutovine znatno višja. Vsi gozdovi plutastega hrasta so državna posest. Gozdovi so zaščiteni proti požarom in so z dobrimi cestami odprti promet.

Gospodarsko važna je tudi trava alfa, ki jo je v Tunisu zelo mnogo. Raste na površini 1.2 milijona hektarjev. Okoli 950.000 ha te površine je lahko dostopnih in leži ob železnici iz Slaxa v Gafso. Alfa je surovina za proizvodnjo vrvi, plaht, zlasti pa za celulozo, iz katere se izdeluje najfinejši papir. Večina alfe se izvaža v Anglijo.

Kultura oljčnih dreves se razteza v tri pokrajine. Najbolj ugodna je severna cona, ki ima okoli 4.2 milijona dreves. Ozemlje Sahel in osrednja pokrajina imata okoli 7.2 milijona dreves, južna pokrajina pa okoli 7.6 milijona dreves. V severnem delu, kjer je mnogo dežja, uspevajo oljke najbolj. Včasih so pridobivali samo manjvredno olje v starih in primitivnih kamnitih mlinih, danes pa je v Tunisu 1500 z najmodernejšimi stroji opremljenih mlinov, da se proizvaja brezhibno olje. Tudi industrija postranskih proizvodov je bila tehnično in organizatorično izpopolnjena. Urad za olje skrbi za dobne cene olja, da se proizvajalcem ni treba bati, da se njih delo ne bi izplačalo.

Gozd je v Tunisu tudi zaščita dežele, da ne prodre saharski pesek dalje v deželo in da ne postane vsa dežela puščava. Žal pa se premalo pazi na varstvo gozdov in zato mestoma puščava prodira naprej.

Gospodarstvo Tunisa

O naravnih bogastvih Tunisa je objavil zadnji »Internationaler Holzmarkt« zanimiv članek, iz katerega posnemamo.

Ves Tunis ima 125.130 km² površine. Od te površine je okoli 9 milijonov ha, t. j. okoli 72% sposobnih za obdelavo. Od te kulturne zemlje je okoli 3 milijonov hektarjev obdelane zemlje, 0.3 milijona ha z drevjem porasle zemlje in okoli 100.000 hektarjev pašnikov in približno 1 milijon hek-

tarjev gozda. Ostanek je še neobdelan.

Vseh prebivalcev ima Tunis 2.6 milijona, od teh je 220.000 Evropejev.

Kmetijstvo je podlaga vsega gospodarskega življenja v Tunisu. Posebno važni pridelki so vino, olje in žita. Živinorej se goji precej neracionalno. Večinoma se goje ovce in koze, ki zelo škodujejo gozdom.

Od naravnih zakladov je treba

CONSORZIO
NAZIONALE
PRODUTTORI
ZUCCHERO
Via Garibaldi 7
GENOVA

že v 24 urah
barva, plesira in
kemično snazi
obleke, klobuke
itd. Škrobi in svetlolika srajce
ovratnike in manšete. Pere, suši,
monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Evropsko lesno gospodarstvo v povojni dobi

Rektor tehnike v Helsinki profesor Levon se je te dni vrnil s svojega študijskega potovanja po Nemčiji in Švedski, kjer se je zlasti zanimal za vprašanja mednarodnega lesnega gospodarstva. Po povratku v domovino je dejal o svojih vtisih med drugim naslednje: Evropsko lesno gospodarstvo preživlja sedaj v marsikaterem pogledu krizo. Vojna je potrebo po lesu in lesnih izdelkih silno stopnjevala, istočasno pa se kopičijo zaradi vojne nastale težave in ovire v podjetjih in mednarodni lesni trgovini. Od Nemcev osvojeni veliki prostori na vzhodu s svojimi bogatimi gozdovi ne pridejo po nemškem mnenju za zboljšanje kontinentalne lesne baze v poštev, dokler je treba kriti veliko potrebo vojske. Na severu Evrope ležeči gozdovi, ki imajo kakovostno boljši les, so se zaradi vojne silno izkoriščali, na jugu ležeči gozdovi pa ne morejo nuditi boljšega lesa. Vrh vsega pa bo potreba po lesu za kmetijstvo vsaj še nekaj časa po vojni tako narasla, da bo že težko kriti samo to potrebo.

Za povojno dobo se predvideva tako velik dvig potrebe po lesu

in lesnih izdelkih, da v Nemčiji že sedaj pripravljajo novo organizacijo lesnega gospodarstva. Da se to zboljša, bo Nemčija storila dvoje: izvedla bo tehnično-gospodarske preiskave in raziskave za zboljšanje in oplemenitenje lesnih izdelkov, da bi nato dosegla popolno preuredbo mednarodne in evropske lesne potrebe s stališča najboljšega izkoriščanja.

V ta namen naj bi se ustanovila mednarodna centrala za les, v kateri bi bile zastopane naslednje države: Švedska, Finska, Norveška, Danska, Belgija, Nizozemska, Francija, Italija, Madžarska, Slovaška. Na sejah te centrale naj bi se razpravljalo o vprašanjih izkoriščanja gozdov in uporabljanju lesa. Posebne skupine naj bi se bavile z vprašanji lesne trgovine, s standardizacijo blaga, klasifikacijo in sortiranjem posameznih lesnih vrst. Tudi za vprašanja, ki se tičejo fabrikacije, bi se ustanovila posebna skupina. Centrala bi končno skrbela, da bi se dosežene izkušnje nato tudi praktično izkoriščale v lesnem gospodarstvu in tudi v zasebnem.

jen. Leta 1934. je bila sklenjena nemško-madžarska trgovinska pogodba, ki je zagotovila madžarskim izvoznikom preferenčne cene ter je dobila rentabilnost madžarskega kmetijstva trdno podlago. V času svetovne gospodarske krize je bilo madžarsko kmetijstvo na robu propada. Izkupički so bili tako nizki, da ni bilo govora o kakih investicijah. Da se omili velika brezposelnost, se je morala prepovedati košnja s stroji. Sedaj se je položaj spremenil in danes se morajo stroji v večji meri uporabljati, ker manjka delovnih sil. Volja za investicije se je med kmetijskimi producenti povečala, ker imajo dosti denarja. Povpraševanje po kmetijskih strojih je danes tako veliko, da ne more domača industrija zadostiti vsem željam ter se je morala zato ukiniti prepoved uvoza kmetijskih strojev. Ker se pa danes iz tujine kmetijski stroji le težko dobe, je

nastala za madžarsko vlado važna naloga, da dvigne kapaciteto madžarske industrije kmetijskih strojev. V ta namen pa mora zlasti priskrbeti industriji potrebne surovine. Madžarska proizvodnja zemeljskega olja je danes že tako velika, da je potrebno gonilno kurivo zagotovljeno. Kmetijsko ministristvo je v sodelovanju z interesi določilo, kateri najbolj prikladni tipi strojev naj se izdelujejo.

Zaradi večje uporabe kmetijskih strojev se je tudi spremenil način kmetijske proizvodnje. Treba je bilo tudi izvežbati potrebno število osebja za stroje in ustanoviti so se morale nove mehanične delavnice za popravilo strojev. Patriarhalna slika madžarske vasi se umika moderni sliki tehnične dobe. Seveda pa se bo sedaj tudi količina proizvodnje znatno povečala.

olja, strojev in drugih proizvodov zelo padle. Ves portugalski uvoz iz Španije je znašal l. 1935 9 milijona zl. pezet, nato je zaradi španske državljanske vojne padel in znašal l. 1940 2,69, naslednjega leta pa se že dvignil na 11,05 milijona zl. pezet. Na podlagi sklenjenega dogovora pa bo gotovo še znatno napredoval.

Gospodarske vesti

Italijanska vlada je pred kratkim odprla tri nove italijanske konzulate v Hrvaški, in sicer v Sarajevu, Banjaluki in Osijeku.

Dnevna količina krušne moke znaša v februarju 130 gramov na samo 125, kakor je napovedano natiskano na živilskih nakaznicah.

Hrvatski zadrugi svet, ki se ustanovil po nastanku hrvatske države namesto Glavne zadrugarske zveze v Beogradu, se bo sedaj pripravljal na Glavno hrvatsko zadrugarsko zvezo in bodo v njem združene hrvatske zadruge.

Prehranjevalno centralo za svetovno nameščenje je ustanovil zagrebški mestni svet ter odobril za nakup živil 10 milijonov kun.

Kmetijska razstava je bila prikratkim otvorjena v Brodu na Savi. Kljub vsem težkočam živahna je izdala zagrebška občina stavbena dovoljenja za eno petnadstropno hišo, za 4 štirinadstropne, za 6 trinadstropnih, za 17 dvonadstropnih in 20 prtiličnih hiš. Poleg tega še za dve tvornici, 4 obrtstavbe, 9 skladišč ter 30 uličnih ograj.

Proračun mesta Sarajeva je sprejet v višini 130,5 milijona klij. S posebno pogodbo med Turčijo in Romunijo je bilo urejeno vplivanje plačila turškega aktivnega klirinskega salda v višini 2 milijona turških funtov. Romunija plačevala v obrokih po 40.000 turških funtov.

Turška vlada je dovolila zvišanje cen za drva, ki so se podžila zaradi transportnih težav pomanjkanja gozdnih delavcev.

Špansko-portugalski kartel za plutovino se je ustanovil. Kartel se bo bavil z vprašanji proizvodnje izvoza in prodaje plutovine. Kartel je zelo pomemben, ker kontrolira Španija in Portugalska 70 odstotkov vse svetovne proizvodnje plutovine.

Iberska zunanja trgovina

Med Španijo in Portugalsko pred kratkim sklenjena trgovinska pogodba se je izkazala kot koristna. Po tej pogodbi se v določenih rokih sestanejo mešani odbori obeh držav, da se posvetujejo o določitvi posameznih blagovnih kontingentov. Na zadnjem sestanku so ratificirali portugalski delegati za obe deželi določene kontingente ter so hkrati izdali nove kontingente za izvoz portugalskih kolonialnih proizvodov v Španijo. Španska vlada pa je sankcionirala portugalske predloge ter povečala znesek za razne dobave ter povečala dopustne uvozne količine nekaterih portugalskih kolonialnih proizvodov, tako za ricinus, sisal, palmovo olje, orehe in sladkor. Izkazalo se je, da ima sklenjena pogodba zlasti za portugalske kolonije v Afriki največji pomen.

Izvoz portugalskih kolonij v Španijo se je v zadnjih letih močno povečal. Že sedaj pa se more reči, da še dolgo ni dosegel maksimalne višine. L. 1935 je kupila Španija na Portugalskem samo za 9000 zlatih pezet jute in drugih rastlinskih proizvodov, l. 1941 pa že za 167.000 zl. pezet. Kemičnih proizvodov je kupila Španija v portugalskih kolonijah l. 1940 za 524.000, l. 1941 pa za 1,52 milijona, živil pa je kupila l. 1940 za 1,13 milijona, l. 1941 pa že za 2,6 milijona pezet. Skupni izvoz portugalskih kolonij v Španijo je znašal l. 1935 52.000, l. 1940 2,12, leta 1941 pa 4,36 milijona zlatih pezet.

Po španskih statistikah je dosegel ves portugalski izvoz (s kolonialnim) l. 1935 4,77, l. 1940 13,78 in l. 1941 11,28 milijona zl. pezet. Kolonialni proizvodi so tvorili leta 1940 samo 6,5%, l. 1941 pa 40 odstotkov vsega portugalskega izvoza v Španijo. Ta velika razlika je gotovo posledica velikih sprememb, ki jih je doživela svetovna trgovina in ki so tudi zelo spremenile odjem proizvodov iberskega polotoka. Portugalci pa so mnenja, da bo trajal dvig portugalskega kolonialnega izvoza v Španijo tudi še po vojni.

Španske dobave na Portugalsko so bolj neizravane. Tako so se dvignile španske dobave železa in jekla v zadnjih 2 letih od 0,3 na 2,25 milijona, kovinskih izdelkov od 0,13 na 6,4 in papirja od 0,3 na 0,5 milijona, dočim so dobave

Madžarska povečuje svoj park kmetijskih strojev

Madžarska vlada je izdala zakon, s katerim se določa 30 milijonov pengö za nabavo kmetijskih strojev. Pod nadzorstvom okrajnih kmetijskih zbornic se ustanove zadruge, katerim se bodo prepuščali nabavljeni stroji za polovično ceno. Članji zadrug pa morajo podpisati zadrugne deleže. Na Madžarskem upajo, da bodo s tem kolektivnim izkoriščanjem dragih kmetijskih strojev znatno dvignili kmetijsko proizvodnjo.

Pred kratkim je podal sekijski svetnik v kmetijskem ministristvu

dr. Riscoy-Uhlarik izjavo o razvoju madžarske industrije kmetijskih strojev. Leta 1938. so te industrije prodale doma 7 traktorjev, 343 sejalnih strojev, 4327 vprežnih plugov in 40 mlatilnic. Leta 1941. pa so prodale 694 traktorjev, 4142 sejalnih strojev, 22.520 vprežnih plugov in 563 mlatilnic. Uporaba kmetijskih strojev je torej narasla v prav velikem obsegu. Istočasno pa se je tudi povečal madžarski odjem inozemskih kmetijskih strojev.

Ta razvoj pa nikakor ni slučaj.

KNJIGOVEZNICA

Ljudske tiskarne

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezava vseh vrst od preprostih do razkošnih.

Zaloga poslovnih knjig in rastriranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznano delo.

Il mio bambino è a letto con l'influenza...
Moj otrok je zbolel za influenco...

In vendita in tutte le farmacie
Dobi se v vsaki lekarni

E' INUTILE SOFFRIRE
ZAKAJ BI TRPELI

Le così dette forme influenzali comprendono, accanto alla vera influenza, quel complesso di malattie invernali rappresentate da tosse, febbre, faringiti, tracheiti, bronchiti.

In tutti i malanni da raffreddamento è rimedio sovrano la

Tako zvane oblike influence obsegajo, poleg resnične influence, še množico zimskih obolenj, kakor so kašelj, mrelce, vnetja grla in sapnika, bronhitis.

Proti vsem boleznim prehlada Vam pomaga

RODINA

Contro il raffreddore e le forme influenzali
Zoper prehlad in oblike influence

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Papirles«, družba z o. z. Vpisala sta se poslovodji Hieng Ernest ml. in Hieng Janez, oba zasebna uradnika v Ljubljani. Spremenila se je družbena pogodba. Poslovodja Hieng Ernest star. zastopa družbo samostojno. Poslovodji Hieng Ernest ml. in Hieng Janez zastopata družbo kolektivno.

Frančiškanska ulica 3

OKVIRJE izdeluje specialist KLEIN

Wolfova 4

Električne instalacije

vseh vrst Vam izvrši

Mihelčič Ivan, Ljubljana

BORŠNIKOV TRG 1. TELEFON št. 27-04

Popravlja vseh v stroko spadajočih del

Lepa tiskovina dviga Vaš ugled

Mi Vam tako tiskovino lahko izgotovimo hitro in po

zmernih cenah v Vaše popolno zadovoljstvo

TISKARNA
MERKUR

D. D.

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON ŠT. 25-52